

Oglasi, pripolana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cjenika ili po dogovoru.

Novce... predbrojbu, oglašavanje itd. šalje se napušticom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrijeme ne primi, nekla to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849. Telefon tiskare br. 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

»Slogom rastu malo stvari, a nesloga sve pokvari«. Narodna poslovica.

Urednik i Izdavač Jerko J. Maholja.

U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Gluila 1.

Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju ne podpisani ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplata za postaricom stoji: 10 K u obće. 5 K za seljake } na godinu ili K 5—, odnosno K 2-50 na pol godine.

Izvan carevine više postaricom. Plaća i utužuje se u Pull.

Pojedini broj stoji 10 h., za ostali 20 h., koji u Puli toll izvan iste.

Uredništvo i uprava nalazi se u Tiskari Laginja i dr. Via Gluila br. 1. kamo nekla se naslovljuju sva pisma i predplata.

Poziv na predplatu.

Eto smo već pri koncu godine, a mnogi naši pošt-predplatnici nisu podmirili još predplate za tekuću godinu, te ih ovime uljudno umoljavamo, da podmiru predplatu prije konca godine, jer ćemo inače svakomu, koji to ne učini, početkom buduće godine obustaviti šiljanje lista.

Imade pak još mnogo onih, koji uz sve opomene ne će da podmiru svog duga za prošle godine. Kad takovima učinimo troškove, neka tad krive sami sebe.

Upozorujemo pak i ovom prilikom nove predplatnike, da uvijek unapried pošalju predplatu, jer bez toga u buduće nećemo šiljati nikomu lista, pošto su do sada mnogi i mnogi naručili list, onda nakon više vremena list odbili, a da nikada ne plaćite predplatu.

Pula, dne 20 decembra 1911.

Uredništvo i uprava »Naše Sloga«.

Sretan Božić!

Prateći u duhu tri kralja, koji dolaze iz daleka iztoka sa bogatom pratnjom u dvor oholog Iruda kralja, da se obavieste gdje li se ima roditi kralj neba i zemlje, kojemu hoće da se i oni poklone, gledamo tvrdokornog kralja u najvećoj smetnji i zabudjenosti zbog te neočekivane i strašne vesti. Kralj Irud sakupi naglo svoje učenjake i pismoznance, da prouče svete knjige i da doznadu iz njih za ono mjesto o kojem govore proroci, da će se u njemu naroditi kralj-kraljeva. I nadjoše pismoznanci glasovito mjesto gdje je stalo: »I ti Betleheme nisi najmanji izmedju gradova žudinskih, jerbo u tebi roditi će se sin božji«.

Iztočni kraljevi dadoše se na put preporukom kralja Iruda, da se istim putem vrate, da mu priobće ono što su čuli i vidjeli da se nzmogne i on pokloniti novomu kralju.

Nad skromnom stalicom u Betlehemu ori se glas nebeskih anđela: »Mir na zemlji ljudem, koji su dobre volje«, pobožni pastiri, upozoreni anđeoskim pjevom hrle prema božanskoj stalići, gdje nadju iztočne kraljeve klanjajuće se novomu kralju. U siromašnom jaslacu nadju sina božjega, nad kojim bdije njegova brižljiva majka B. Djeva Marija i skrbni branitelj sv. Josip. Koli skromno a ipak koli veličanstveno društvo!

Iztočni kraljevi vrativši se u svoju domovinu, pošto su novoga kralja nadarili mirom, zlatom i tamjanom,

al se ne vratise istim putem, jer ih je tako savjetovao anđeo Gospodnji. Ni Blažena Djeva Marija nije se vratila u domovinu običajnim putem, jer je tako naložio božji blagoviestnik. I tako se je izpunilo sv. proročanstvo, da je naime kralj Irud, videći se prevarenim od iztočnih kraljeva, koji su krenuli drugim putem kući, dao poklali drobnu dječicu u nadi, da će medju istom poginuti i novorođeni kralj žudinski.

Kroz dvadeset stoljeća slavi se go-dimice kao uspomenu na narodjenje Isusovo najuzvišenijim načinom svete božićne blagdane. Ti su nam sveti blagdani eto za koji dan opet pred vratimi.

Naš će bogoljubni narod proslaviti sv. božićne blagdane po svom drevnom običaju molitvom, dobrimi dieli, u kršćanskom veselju i zadovoljstvu. Veseliti će se iskreno, što može opet jednom proslaviti uspomenu na dolazak Onoga, koji je čitavom svijetu otvorio vrata nebeska. Veseliti će se u obiteljskom krugu, u družinama svojim uživajuć umjereno darove božje i darivajuć siromahe, bolesne i nesretne.

I pravo je, da se veseli i da umjerenno uživa, pošto ga na veselje pozivlje glas anđeoskih trubalja: »Mir na zemlji ljudem koji su dobre volje!« I u naših crkva oru se pobožni i vesela pjesma: »U sve vrijeme galilista« te »Narodil se j' kralj nebeski!« Ista nas crkva dakle pozivlje, da se radujemo svi, koji smo »dobre volje«, svi, koji shvaćamo važnost veličanstvenog, da najuzvišenijeg dogodjaja u Betlemskoj stalići.

I mi pozivljemo sav naš narod, da zaboravi bar za kratko doba, sve svoje jade i nevolje pak da se podade mirnog i trieznog srca i vesele duše proslavi uspomene narodjenja sina Božjega, Spasitelja neba i zemlje.

Naša je iskrena i vruća želja, da bi sav naš hrvatski narod što svečanije i što sretnije proslavio i ove svete božićne blagdane. I u to ime kličemo mu iz dna duše:

»Narode, čestit Ti bio Božić!»

Iz carevinskog vieća.

U Beču dne 16 decembra 1911. Ovega čedna radilo se kao obično u austrijskom parlamentu, razgovarajući

sjedanja ili pred kakvim praznicima — na paru. Radili su svi važniji odbori kao proračunski, za državne namještenike, proti skupci itd. a radio je i parlament s radnjama i dugotrajnim sjednicama. Sjednice bijahu proti svakom običaju dnevne i to od ponedjeljka pak do subote svaki dan. Radilo se pako tako marljivo radi toga, da se prije božićnih blagdana razpravi privremeni državni proračun za 6 mjeseca za godinu 1912. i nekoje druge vladine osnove.

Proračunska razprava; drago čitanje.

U sjednici od ponedjeljka uzeo je u proračunskoj razpravi prvi rieč rusinski zastupnik Dr. Lahodinsky, koji je sa svog krajno radikalnog i oporbenog stanovišta žestoko napao vladu radi zapostavljanja i zanemarivanja Rusina u Galiciji.

Kršćanski-socijal Dr. Schaffer zastupnik iz Tirola izjavi, da će njegova stranka radnost parlamenta podupirati. Njegova stranka traži od vlade izdatnu podporu za uređenje financija pojedinih zemalja. I za uređenje činovničkih plaća i njihovog promaknuća zauzeo je se njegova stranka premda nemote da odobri postupak odbora za državne namještenike, koji se upravo natječe a da zadovolji pretjeranim zahtjevima pojedinih činovničkih razreda i struka. O predmetu govorili su jošte u istoj sjednici rusinski socijalista Wijk, njemački kršćanski socijal Schachinger te hrvatski zastupnik Dr. Čingrija iz Dalmacije. Ovaj se je u glavnom osvrnuo na gospodarske prilike svoje rodne zemlje. Prečav na zlostretno željezničko pitanje, reče, da Dalmacija neće nikada imati koristi od željeznica dok bude vladao dualistički sustav, koji ne će dopustiti svojom tarifalnom politikom, da se zemlja željeznicama oboristi. Što se tiče brodarstva — reče — učinilo se nesto u tom pogledu u zadnje doba, su i počela brodarstva i do krivim putem dočim njoj je glavna zadaća pomiritenje osoba i stran. Sadašnja vlada prelazi preko životnih pitanja hrvatskog naroda na dnevni red i radi toga njoj nemogu dalmatinski zastupnici glasovati proračuna.

Govor ministra financija.

Vitez Zelenki progovorio je prvi put o budi kao ministar financija u sjednici od utorka. Njegov govor obnio je dobar uspjeh jer on nije zatagao ni debnih ni tih strana predložene proračuna i u obće celog financijskog stanja. Financijski političar — reče — nije ni gov ni bolji od protugoditajeg. Dravni dog je kroz zadnjih deset godina spremitno rasto i kroz ovo vrijeme imao 3600 milijuna kruna. No mači svaki dan skoro milijen kruna porog daga. Ovaj je govor složen u vojneke svrhe, u gospodarske političke, u gradnje željeznica i t. Svakl ovaj uspjeh trah nove kamate a već dječakaj kamate u iznosu na godinu 424 milijuna kruna. Financijski političar se se pobožjati tak na. Čestl agrarni zastupnik Čertal kazao je bolji razvoj gospodarstva, odavno osjete običajnje kapitala. Nama treba jake

vojska i jaka mornarica a da uzmogne država vršiti svoje obveze prema saveznicima i kod neprijatelja izazvati strah i poćitanje.

Drugi govornici.

Socijalistički zastupnik Hillebrand osvrnu se na poznate osude proti bečkim izrednicim povodom skupštine proti skupci. Po njegovom mnenju nagomilavaju se državni dugovi većinom radi vojničtra. Medju vojnictvom da postoji jedna stranka, koja hoće pod svaku cijenu rat sa Italijom. On drži da je toj stranci na čelu nadvojvoda Fran Ferdinand, komu bi rajalo kazati, da mi ne ćemo rata s nijednom državom.

Talijanski socijalista Batisti iz južnog Tirola prosvjeduje proti načinu postupanja sa osnovom o ustrojenju talijanske pravne fakultete. Govorili su u istoj sjednici svaki sa svog stanovišta — tko za tko proti proračunu — zastupnici Dr. Okunensky (Rusin) zast. Rottinger (kršćanski socijal) Dr. Smal-Sločki (Rusin) Einspinner (njemački nacional) Dr. Stranaky (moravski Čeh) Dr. Jacovaki (Poljak) i još nekoliko njih.

Podrobna razprava proračuna.

U sjednici od sriede uzeo je prvi rieč, nakon obavljene formalnosti, glavni izvietitelj proračuna Dr. Steinweder, koji je nastojao pobiti sve do tada iznesene prigovore proti predloženom proračunu. Na koncu govora paporući kuci vladinu osnovu i zamoli, da se istu usme kao temelj za potrebnu razpravu.

Iza toga prelio se je na glazovanje. Sa 238 proti 100 glasova prihvaćen je predlog, da se predje u podrobnu razpravu o proračunskom proročanju za god. 1912. Za predlog glasovali su članovi njemačko svete, Poljaci, većina Čeha. Jugoslavci ostale kao obično podijeljeni.

Talijanska obstrahcija.

U podrobnoj razpravi o privremenom proračunu ustao je da govori prvi talijanski zastupnik Dr. Bogatto iz Gorice. On je član talijanske pučke stranke. Govorio je talijanski i njemački, i to u svemu i sata, bio je pripravan govoriti i rita, 6 do 8 sati, su ta njegova govora došlo je do kompromisa izmedju Talijana i vladinih stranaka. Talijani su valime bijeli obstrahirali proti vladu jer bijahu po talijanski izgledama iztakajeno da bi moglo prijeći Bečica doći do raspave o talijanskoj fakultetu u proračunskom odboru. Talijani su svojom obstrahcijom privremeno pobijedili jer qim je obično, da će opet sazvali proračunski odbor i da će pitanje talijanske fakultete doći u istoj na dnevni red.

Generalni govornici.

Izabrali bijahu nakon nagodbe običajne a Talijanima, kao glavni govornici o proračunskoj osnovi zastupnici Čertal i Dr. Zapanov; prvi za, drugi protiv proračuna. Čestl agrarni zastupnik Čertal kazao je se je teško za jama Slavona, koje je sadašnja vlada odbila od sebe a bez bijeh

se nebi smjelo u Austriji vladati. Austrijska država misao osniva se jedino na tom da huda svi narodi Austrije jednaki i ravnopravni. Rivi ministar Gautsch kaznio je u parlamentu sv. riti stranku prava. Takova je stranka postojala sa poljovnog Luigera. Ona je postala moćnom dok je pravdom postupala a čim je pošla stranputice, stala se je razpadati; ona je danas u rasulu.

Prešav na pitanje talijanske pravne fakultete ponudi govornik slatnu Pragu kao sjedište takove fakultete, gdje će biti Talijani gostoljubivo od češkoga naroda primljeni.

Protiv proračuna govorio je zastupnik Dr. Leginja. Njegov govor priobit će čemo posebice. U glavnom izjavio se je protiv talijanako fakulteti dok nam Talijani nieču i pučka školu. Takova fakulteta bila bi na Adriji Slavenima pogibeljna. O državnom proračunu reče, da je za južna zemlje osobito za Hrvate i Slovence maćuhinski sastavljen obzirom na lietošnju nerodiu i biedu koja usljed toga na jugu države vladu, pozove ministra unutarnjih posla da priskoči odmah i oblatom podporom stradajućem pućanstvu na pomoć.

U sjednici od četvrtka, nakon što bijaše od većine odobrena carska naredba § 14. proračunskog provizorija, započela je razprava o predlozih manjine proračunskog odbora.

Zast. *Susteršič* reče, da je značajno kako se u ovo ozbiljno doba otkriva na jugozapadu monarhije granica a u Hrvatskoj pripravlja vojska u tu svrhu a da se narodu zaprijeti slobodno glasovanje kod izbora.

Zast. *Korošec* izjavi da nisu Slovenci u načelu protivni talijanskom pravnom fakultetu, ali su proti tomu, što se u to pitanje umješava jedna izvanjska država. Govornik odbija prigovor protivnika da bi Slovenci htjeli rat s Italijom. Oni rata ne žele s nikim, ali hoće da bude monarhija na jugu za svaki slučaj pripravna jer su prvi Slovenci i Hrvati na udarcu.

Zast. *Waldner* zagovara predlog, da se dade znatnu svotu iz državnih sredstava za uredjenje učiteljskih plaća i za uredjenje zemaljskih financija.

Malikova komedija.

Poznati njemački vikač zast. Malik iz Stajerske, obrazloži svoj predlog glede promjene nekotih ustanova braćnog zakona. Za njegovog govora došlo je do burnog prizora, u koj su posegle i nekoje žene na galeriji, koje bi valjda htjele promjenu braćnog zakona pa da mogu iz jednog u drugi brak stupati. Taj je prizor izazvao svakojakih povika i buru smjeha.

Izbor u delegacije.

Nakon odmora od jednog sata obdržavana je u četvrtak na večer oko 6 sati posebna sjednica radi izbora zastupnika u delegacije. Za naše južne pokrajine bijahu izabrani u delegaciju sljedeći zastupnici: Za Dalmaciju delegat Dr. Čingrija, zamjenik zast. Biankini; za Kranjsku delegat Dr. Korošec, zamjenik Dr. Susteršič; za Istru delegat zast. Spinčić, zamjenik zast. Mandić; za Goricku delegat Dr. Faldutti, zamjenik zast. Usal; za Trst delegat zast. Piltoni, zamjenik zast. Oliva.

U sjednici od petka uzro je rječ za proračunsku raspravu slovenski zastupnik *Jarr*, koji je na uvodu srećano provjerdovao proti naciju, kojim je jučer jedan njemački zastupnik (Malik) o svetosl braća govorio i kojemu se je kasnije njem. *Sidewitz* zast. Zenker pridružio. Takove navale odbijaju se samo od sebe od katoličke crkve a mi smo je došli također odbiti kao katolici, koji satinjavamo ogromnu većinu zastupstva i državljana.

Češki agrarni zast. *Sejtek* govori ponajprije o skupoci, o ogromnom dobitku što

ga imaju prekupaoci živeća i marve, o kartellima itd. koje bi se imalo ukinuti. Zast. Dr. *Smodlaka* reče, da će se vladina većina pomoću Čeha za nekoliko mjeseca udržati a onda će pomoću § 14. ako ne budu htjeli više Česi. Govornik govori proti ratu sa Italijom, od koje ne bismo ništa dobili i kad bismo ju pobjedili. Na koncu navaljuje na pristase stranke prava u Dalmaciji, koji da se služe nezakonitim sredstvima u borbi proti narodnoj stranci.

Poslo za jošte govorili zastupnici Panz, izvjestitelji većine i manjine i nakon stvarnih ispravaka prešlo se je na glasovanje o privremenom proračunu za 6 mjeseca za g. 1912., koji bijaše većinom glasova prihvaćen.

Poboljšica željezničarima.

U sjednici od subote bio je na dnevnom redu izvještaj odbora za državne namještenike, koji predlaže da se željezničkim namještenicima uredi plaće i izdadu poboljšice u iznosu od 38 milijuna kruna. Kod razprave uzro je rječ među ostalima i ministar željeznica, koji je branio stavovište vlade t. j. da se za to poboljšanje izdade samo 21 milijuna. Poslo je o predmetu govorilo više zastupnika prihvaćen bijaše predlog odbora,

Buduća sjednica biti će u ponedjeljak a zadnja ili predzadnja prije božićnih praznika, biti će sjednica od utorka. Mjesecna jenara zasjedati će delegacije i zemaljski sabori.

S kakvim se mukama mora boriti naša istarska družba.

Na zem. odboru u Poreču leži već više godina oko šezdeset nerješanih molbi za otvorenje javnih pućkih škola na raznim mjestima Istre. Ove godine su se Talijani obvezali da će zemlja počam od g. 1912. preuzimati te škole postepeno pod svoju upravu, ali do sada ne pokazuju ni najmanje volje, da toj svojoj obvezi udovolje. Naprotiv, gdje mogu, kušaju da nam spriječe i otvorenje onih škola, što smo ih mi našom mukom i krvlju svega našega naroda podigli.

Započeli su s Rapcem. Vlastniku su izdali gradjevnu dozvolu tek uz stanovit preinake nacrtu, a kad je kuća bila sagradjena, tada su te preinake uzeli kao izliku, da nam mogu spriječiti otvorenje one škole. Dva puta je došlo povjerenstvo na lice mjesta i nakon duga okapanja stigla je družbi dozvola da može u onu zgradu smjestiti svoju školu. Prošloga ljeta podnesla je Družba na školske oblasti molbe za otvorenje škola i zabavila u sljedećim mjestima: Lovran, Čunski, Uniže, Krk Pula (Kastanjer i Veruda) te Matrada i Kastel. Protiv svih tih škola digli su Talijani neke sasvim neznane prigovore koje je zem. školsko vijeće uzavilo, premda nije bilo uvjereno o njihovoj temeljitosti, tim manje, što se očitio kose s naredbama ministarstva. Nego te ministarske naredbe postavljene su reć bi u najnovije vrijeme izvan krieposti, da se može na temelju zastarjelih i davno zakopanih zakona uspjelnije vojevati protiv čeških škola u Betu. Vele, da su se Talijani postavili na stanovite bećkih Niemaca. Evo kako se operira po tom njemačkom receptu: netko hoće, da na posvo zgodnom mjestu sagradi svoju privatnu školsku zgradu. Ponaoprije mu se cine velike zapreke kod izhodjenja gradjevne dozvole. Kad iz nekoliko godina dobije tu dozvolu i nešto je sagradio zgradu, treba da od občine zahtjeva dozvolu nastavanja. Općina će već naći kakvu izliku da stvar olegne što više moguće. Onda dođe pitanje otvorenja škole kotarskom škol. vijeću, u kome obično sjede u velikoj većini odlučni neprijatelji nepomenute škole. Sad se dluži prigovori za prigovorima jedni smisljeni od drugih.

Iza toga dodje stvar pred zem. školsko vijeće, gdje i opet sjede u velikoj većini neprijatelji rećene škole. I opet prigovori, neprilike, zahtjevanja, dok onome čija je škola ne dođje, te on jednog dana i bez dozvole otvori svoju školu, kao što je to ove godine učinila i naša Družba sa školom u Kastelu i još gdje. Razumije se da država, u kojoj se, kako mi svi znamo, brižno poštuje zakon, ne može da mirno gleda takove strašne prestupke, te ona šalje žandare, kako ih je ono ujedavmo poslala u Kastel, da silom zatvore i zapečate, školu. Na umirenje naših prijatelja napominjemo, da je Družbina škola u Kastelu malo zatim ipak otvorena i to pošto se je državna oblast uvjerila, da je na svom mjestu posljednja zavjesa i posljednja pljuvačnica. Tako je sa novim zgradama, a sa starima, kojih treba adaptirati, ima još i veće pokore. Medjutim što smo do sada rekli dosta je, da si naši prijatelji predoče s kakvim se neprilikama naša Družba mora boriti, dok dođe do jedne škole.

Ali dok je ljubavi hrvatskoga naroda, sve se to lakho pregara. S toga molimo sve Hrvate i Hrvatice da se Družbe što češće sjećaju, da joj svaki prema svojoj sili namakne što izdašniju pomoć. Neka znadu naši prijatelji Hrvati, da Družba osniva i uzdržava svoja škole u izloženim mjestima, gdje naš narod još i danas zapušten i bezpravan žive, i da nema družbine pomoći, taj bi narod posvema izgubio, njega bi za nas posvema nestalo.

Bližaju se Božićni Blagdani. Eto egoda da se svi Hrvati i Hrvatice što izdašnije sjete Družbu sv. Ćirila i Metoda za Istru. Naprijed sa Družbu!

Za pravo našeg jezika na c. k. poštah.

Interpelacija

zastupnika M. Mandića i drugova na Njegovu Preuzvišenost gospodina ministra trgovine.

U javnih listovih Primorja čitamo vrlo često pritužbe na pojedine earne i neearne postanske urede te na mnogobrojnu u njima uredjujuće osoblje. Te se pritužbe sastoje u činjenicama, da se u dvojezičnim mjestima teško dobiva službene tiskanice u hrvatskom ili slovenskom jeziku, ili što u obće takovih tiskanica i nelma ili konačno što su na svim poštanskim preporučenicim pošiljkama isključivo njemački ili talijanski tiskanica sva imena poštanskih ureda. U takovim se mjestima događja često, da neima takav ured nigdje izvanjskog znaka o hrvatskom ili slovenskom jeziku i da se dotični pošto meštar, ekspedient, činovnik itd. ne će ili ne može da služi sa strankama u tom jeziku, i to iz neprijateljstva i strasti ili iz pukog noznavstva.

To vriedi poglavito za poštanske urede na svlu i u gradicima, a nije žalibože mnogo bolje ni u središtu t. j. na samoj glavnoj c. k. pošti i brzjovu u Trstu i na raznih podružnicah u samom gradu i u njegovoj okolici.

Na veličanstvenoj palači ravnateljstva c. k. pošta i brzjova u Trstu neima nigdje nikakva napisa nikakvog naputka ili oglasa u hrvatskom ili slovenskom jeziku, već je sve to samo u njemačkom i talijanskom jeziku, premda sačinjavaje Slaveni t. j. Hrvati i Slovenci, koji spadaju pod to ravnateljstvo, ogromnu većinu svega stanovništva Primorja i susjedne Kranjske. To isto vriedi i za podružnice u Trstu te za veliku većinu poštansko brzjovnih ureda u Istri.

Na većim poštansko-brzjovnim uredima u Istri, poglavito na crarnim neznade ili ne će da znade većina tamo namještenih osoba hrvatski jezik, akoprem je taj jezik zemaljski i premda se istim služe devlje tretine pućanstva te pokrajine.

U pogledu poznavanja našeg jezika ne stojimo bolje ni kod glavne c. k. poste i brzjova u Trstu ni kod tamošnjih podružnica. Neznatan je tamo postotak muških i ženskih namještenika, koji bi mogli ustmeño občiti sa slovenskim ili hrvatskim strankama izravno, a kud i kamo manji onih, koji bi i u pismu poznavali naš jezik.

Radi toga događaju se tamo često sukobi i prepirke stranaka sa pojedinim namještenicima, koji ne mogu više puta niti u slučajevih najbolje volje stranke poslužit, jer ne poznaju njezin jezik.

U dokaz tomu navadjamo iz najnovijeg doba ove slučaje :

Onomadne pozvalo je poglavarstvo občine Dolina u 10 sati u jutro trččansku telefonsku centralu radi sveze s Koprom. Na opetovane upite odgovaralo se je uvijek njemački ili talijanski. Tekar nakon tričetvrtatnog pozivanja, i to pošto se je pozvalo br. 1. (kontrolora), odazvala se je u slovenskom jeziku neka namještenica, koja je svoje drugarice izpričavala time, što nerazumiju slovenski. Telefonu pristupivši kontrolor izpričavao se pako time, što je gospodjica u službi za dolinsku telefonsku prugu, doduše posve vješta slovenskom jeziku, odviše zaposlena.

Na taj način prošlo je podne a glavarstvo občine Dolina ne bijaše jošte sviezano telefonski s Koprom.

Lakho bi se ovdje dalo pitati: zar je zbilja bila ona pruga čitavo vrijeme zapretna, da li se je redovito vezalo ono glavarstvo s onom prugom, ili nije bila možda tuj po sriedi kakva osveta ili prokosa, jer si je teško inače protumačiti činjenicu, da ne bijaše moguće od 10 sati u jutro pa do podne dobiti sveze s Koprom.

U ostalom nije pravdom, da slovenskom jeziku vješta gospodjica mora raditi više nego li njezine drugarice jedino radi toga jer je zakonito za službu usposobljena, dotim one druge nisu.

Često nam se odgovara, da neimaju činovnika za službu, koji bi bili vješti i našem jeziku, ali čemu se onda nesposobne prima, zašto se ili ne prisili, da nauče zemaljske jazike? Čulo se je dapače od činovnika, da im je u Trstu dostatno ako znadu talijanski, njemački i francuzki, a hrvatski ili slovenski da im netreba. I mnogi se lih nazora drže u javnoj službi.

Ovdje nam valja jošte opaziti na odgovor spomenutog kontrolora, da je za dolinsku prugu opredijeljena gospodjica, koja znade slovenski* da dolinska pruga nije jedina slovenska ili hrvatska pruga i da se mora po zakonu i pravu sa stakim kod nas, bilo na kojoj telefonskoj pruzi govoriti u njegovom jeziku, ako je taj zemaljski.

Ovih dana dogodio se opet slučaj, koji se inače često opetuje, da je na slovenski poziv odgovorila neka namještenica kod telefona na centrali u Trstu: „Aber ich bitte Sie, sprechen Sie deutsch, ich verstehe nicht slovensch“, pak je stala zvati: „La mandì sù la Signorina perche è uno qui che parla sloveno.“ (Pozalijite gori gospodjicu, jer je ovdje jedan, koji govori slovenski.)

Kod mnogobrojnog ženskog osoblja na telefonskoj centrali ne bijaše dakle ni jedne, koja bi znala bar brojeve slovenski, te se je moralo dugo čekati, dok je stigla ona, koja je slovenski znala.

Takvim suvitnim čekanjem trati se dragocjeno vrijeme i uzbudjuje se kod stranaka opravdano nezadovoljstvo.

Obudrom na sve ovdje navedeno stavljaju podpisani na Njegovu Preuzvišenost gospodina ministra trgovine sljedeći upit :

„J. Jeli Vasa preuzvišenost voljna poduzeti shodne korake, da se kod svih poštansko-brzjovnih ureda u Primorju provadjuje strogo državni temeljni zakon t. j. da se na sve te urede poćam od palače ravnateljstva c. k. pošta

brzojava u Trstu, pa do posljednjeg seoskog neerararnog postanskog ureda postavljaju svuda u obim zemaljskim jezicima svi javni nadpisi i da se sve objave, naputke, oglasi i sve tiskovine izdaju u tim jezicima?

Kani li Vaša Preuzvišenost dati ravnateljstvu c. k. pošta i brzojava u Trstu naputke i naloge, da prima i namješta u buduće samo takove osobe u službu, koje su i jezikovno usposobljene za javnu službu i za saobraćaj sa strankama u obim zemaljskim jezicima? Beč 16. novembra 1911.

(Sljede potpisi.)

Hrvatski jezik na sudu u Cresu.

Interpelacija

zastupnika Spinčića i drugova na njegovu preuzvišenost gospodina ministra pravosudja.

Već u interpelacijah prvoinmenovanoga i drugova od 24. juna i 29. novembra 1910 bilo je izlaskuto, da je kotarskoga predstojnika i ujedno jedinoga sudca u Cresu za sudbeni kotar Cres sa po prilici dvie trećine Hrvata i 1/3 Talijana bio imenovan u novije doba sudac, koj nepozna hrvatskog jezika u govoru i pismu.

Čini se, da je takav koj nepozna hrvatskoga jezika i koj ga k tomu netrpi, bio izabran namjerice, u svrhu namjene da i ono malo što bijaše u uredu hrvatskoga uništi. Pod uplivom stanovitih krivih odvjetnika i jednoga od dnevnika, koj kako se pričinja, sjedi u onom sudbenom uredu kao konsul vlastelake stranke, postavio je na stran hrvatske tiskovine uvedene pod bivšim kotarskim predstojnikom Lucielom, ili njih rabi u druge samo ne u one svrhe za koje su ustanovljene.

Gruntovna knjiga vodi se kod toga kotarskog suda, kojega okružuje obitavaju dvie trećine Hrvata, isključivo u talijanskom jeziku. Spomenuti dnevnik izliče ponosom a g. kotarski predstojnik mu odobrava, da je gruntovnica kod c. k. suda u Cresu jedina gruntovnica u Istri, koja je čisto talijanska, i koja talijanskom ostaje.

U svrhu uredjenja gruntovnice namjestio je predsjednik c. k. okružnoga sudista u Rovinju već od dulje vremena kod c. k. kot. suda u Cresu čovjeka, koj nejma nikakva ispitja i koj nejma ni riječi hrvatske.

I kao c. k. evidentni geometar namjesten je kod toga c. k. kotarskoga suda čovjek, koj nepozna hrvatskoga jezika, i koj dosljedno nemože obćiti sa većinom stanovnika kotara nit u uredu, nit vani, kad mora službeno izaći.

Medju sveukupnim osobljem loga c. k. kot. suda, je u obće samo jedna osoba, jedan kancelista, koj znađe hrvatski; — kad on manjta, nema ni jednoga koj bi najjednostavniji zapisnik mogao hrvatski pisati.

Predpostaviv to, upravljaju potpisani na njegovu preuzvišenost ministra pravosudja sljedeći upit:

Kako može vaša preuzvišenost dovesti u sklad sa najobćitijim pravdoljubljem i sa zakonitostju odnataje kakvi vladaju kod c. k. kot. suda u Cresu — okružn. sudiste Rovinji, više sudiste Trstu, u Austriji — i što kani odrediti da se bezodvlačno učini konac takovim u uređenoj državi pravno i zakonito nečuvanim odnosajem? Beč 6. decembra 1911.

(Sljede potpisi.)

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Protestna skupština. Na Stjepanje u utorak dne 20. t. mj. kćno u 10 u. prije podne biti će u velikoj dvorani Narodnog

Doma velika protestna skupština radi hrvatskih skola u Puli, koje nam krati talijanska kamorra zajedno sa c. k. vladom.

Pozivljemo svakoliki naš narod u Puli i okolici, da svi dodju na tu veliku skupštinu, gdje ćemo složno protestirati proti bezsrannom postupku latinske sinjorije i c. k. vlade, koji složno ne će da nam dadu potrebitih skola u našem jeziku, dapače nam brane otvoriti i one naše skole, koje hoćemo mi sami našim novcem, našim trudom udržavati. Na toj skupštini treba da se nadjemo svi, da načelniku Varetonu saspemo u grlo njegovu bezočnu laž i pokazuje njegovo nepoštenje, koje je počinio time, da je povukao svoju pošternu rječ i potpis, kojima se bio obvezao dati nam potrebite pučke skole u našem jeziku. Latini i c. k. vlada zahtjevaju od nas ne samo naše živo tielo i trude, nego jošte nam bezstidno krv sisu, — a kad pitamo škole za naš novac i te nam brane bezstidnici!

Narode na skupštinu u utorak da se tu ogledamo sa našim stoljetnim tlaćiteljima!

Službeni barbarizam. Kako smo bili svojedobno javili, imala je početkom ove školske godine naša zaslužna Družba otvoriti još dvie hrvatske pučke skole i to na Kastanjeru i u Verudi. U tu svrhu bilo je spremno već sve: i zgrade i učiteljsko osoblje. Nu talijanska sinjorija koli na obćini puljskoj toli ona na zem. odboru, stala je tražiti dlaku u jaju i na sve nepodpuštene i nezakonite načine zanovetati samo da se zategne odnosno zabrani otvorenje tih skola. I talijanski sinjoriji podpomozenoj od c. k. austrijskih oblasti uspjelo je, te je ovih dana došla zabrana, da se te škole ne smiju otvoriti. Razlozi su tako sićušni, da odisu odviše lopovskom postupku, naime talijan Dr. Vareton, načelnik puljski, pronašao je kućicu, najprije da odnosue zgrade nisu kamorraškom građevnom uredu prijavljene za stanovanje, a kad se to dokazalo, onda je kamora izrekla huneutsku sentenciju, da izvedeni popravnici za školu u tim zgradama nisu bili prijavljeni i po tom učinjeni bez dozvole spomenutog građevnog ureda. Sve te „mudre“ razloge talijanski kamorraša odobrila je c. k. vlada i izdala zabranu, da se te škole ne otvore. Najveća bezstidnost pak stoji u tome, što se c. k. oblasti privatno izpričavaju u pogledu zabrane time, što da u kotarskom i pokrajinskom školskom vijeću sjede u većini Talijani, pak da su oni izazvali zabranu. Po tome izgleda, da je zabrana nepravedna i protuzakonita i da c. k. oblasti nemaju moći bolje neče da znadu zakon, kojim su morali dati do pristima talijanskim inkvizitorima. Za nas je tako jasno, da c. k. oblasti rade složno s tim talijanskim inkvizitorima te nas zajedno jedni i drugi barbari sprječavaju u našem kulturnom razvitku. Za stigmatizirati taj pojav c. k. oblasti u Austriji ne nalazimo dovoljno riječi: kad je i c. k. barbarizam proti nama, onda prestaje sve! Deru kožu s nas, sisu nam krv, pak nam još nedaju škola u našem jeziku za naš vlastiti novac! To je kulmen austrijske pravice, koja se kći još onim lažnim rečkom: „justitia regnorum fundamentum“ (pravda, temelj kraljevina).

Kako nas se boje! Kako javismo u zadnjem broju, namjeravala su sva naša slavenska društva u Puli prirediti u zajednom kazalištu ovih poklada jedan velik ples u korist hrvatskih skola. Kazalište je bilo stavljeno u izgled za 27. januara. Nu gospoda vlastnici kazališta — medju kojima je glavni suvlastnik jedan časovi Sebinko Matijević — isliče pitati savjeta i dozvole u talijanske kamorre, bi li dali Hrvatima kazalište. Naravno Latini dali svoj veto, a vlastnici kazališta stariji su na to takove ponizujuće uvjete za odanje kazališta, koje mogu prihvatiti samo krivci, intelektualni analabeti i kukavci.

Kazalište je naravski sa strane naših indignacijom odbijeno, te veliki odbor stoji i na sjednici od prošloga utorka je zaključeno, da se namišljeni veliki ples za Družbu ima prirediti u svim prostorijama „Narodnog Doma“ dne 3. februara 1912.

Talijani nas se boje, da priredimo ples u kazalištu, pak zato moramo mi svi otvoreno, javno i demonstrativno pokazati, da možemo, hoćemo i znademo biti složni, moćni i jaki da odolimo svim vragovima našim i da ćemo živiti i razvijati se usprkos njima pa makar iz kože izkoćili. A doći će i talijanskoj sinjoriji, svim prodanim mješinama i kukavicama dan slavenske odmazde!

Koncertat pjevačkog društva. Prošle subote imali smo opet priliku naslušati se krasnog i skladnog pjevanja na koncertu, što ga je u „Narodnom Domu“ priredilo hrv. pjer. i glazb. društvo u Puli. Možemo mirne duše kazati, da su vrle pjevačice i pjevači čestito osvjettali lice. Steta samo, da naše občinstvo nejma cijeniti trud i požrtvovnost pjevačkog zbora, je dolžno svojim brojnim posjetom iskazati ono priznanje, koje u istinu isti zaslužuje. — Na tom koncertu zadivila nas je svojom krasnim glasom i pjevanjem gdjica Ljubice Golac iz Crkvenice, koja zalibže prolazno stanuje u Puli kod svoje sestre gdje Grčić. Gdjica Golac raspolaze vrlo krasnim, melodičnim i obsežnim sopranom, kojeg razvije do u najveću visinu snažno a bez ikakvog napora, te je samo šteta, da je ona samo početnica i diletantkinja i da njezin glas nije izskolan, tad bi hrv. narod iz nje dobio jednu vrstnu opernu pjevačicu. Na ovu pojavu navlaš upozorimo jemo glazbene krugove i druge rodoljube u Crkvenici, da unastojte te od gñe. Golac stvore jednu dobru hrvatsku pjevačicu.

Bezobraznost na pošti Pula 1. Sve naše mnogobrojne pritužbe ustmeno kod ravnatelja postanskog ureda u Puli, koji nas je naročito umoho da ne iznađamo sve putem stampe, pak sve pritužbe i pismene i ovim putem osobito na talijansko muško i žensko osoblje prevršuju već svaku mjeru i prelazu u bezobraznost. Zato ćemo odsele svaku i najmanju nepoobstinu, koju nam koji bezobraznik na pošti nanese proti našem narodu i jeziku, iznietiti ovim javnim putem, da tako naš narod dozna, kako se krivo i nepošteno upotrebljuje zakon prema nama a to baš od onih koji su prisegli da će taj zakon strogo, nepristrano i pravedno osvrivati. Tako imademo od predprole sriede dva slučaja. Jedan s telefonistom, koja ne razumijue našeg jezika spojila je kriko broj; kad ju se kamnje pozvalo da spravi pogriektu, niti nakon pol sata zvonjenja nije se odavala, dok se je dobro čulo na centrali živo žensko hihotanje i ćeratanje. Tako je stranka, namjesto da obavri posao telefonom morala ići osobna isti obaviti. Druga se dogodila prošli četvrtak: tog dana poslali smo po slugi na poštu zamot knjiga sa popratnim listom na kojemu je bila hrvatska adresa kao i na omotu. Nu službujući činovnik bio je tako bezobrazan, da je dao primicu na teku-njemackoj i talijanskoj. Ti prosti talijanski ili svabaki drzini — jer Slaven toga ne će učiniti — hoće time još i čno malo mrvice prava oteti, što nam je zaobardno i matuhinski dobanilo ravnateljstvo pošta u Trstu, da na hrvatske adrese imaju se izdavati primice na talijanskoj i njemackoj, talijanskoj i hrvatskim tekstom. Ali, kako rekusmo, na pošti Pula 1. i nađe se bezobraznik, koj ni toga ne će da čine, premda su u tom pogledu odredbe jasne. Te nepodobitine nisu sporadične kod pošte Pula 1, jer kako tek moraju postupati oni zaposleni i tajvarnici kod postarstva sa našim nekim narodim, koji bruna, da na hrvatske adrese na mora dati primicu i hrvatskim tekstom, kad

tako često to nama čine, za koje znaju, da ćemo im takve prinke baciti u nos, što drugo i ne zaslužuju.

Sve to događaja se pak zato, što ravnatelj pošle nije nikada poduzeo ozbiljne i tako stroge korake, kojima bi jednom za uvjek produćio te bezoćnike na točno vršenje propisa.

Mi doduše nemamo ni sile ni moći, da sukubijemo te uvriede pošt. namještenika, pak im slobodno rugati i smijati nam se, ali mi ne ćemo prestati da od sada napried ne iznesemo javno svaki i najmanji slučaj bezobraznosti pošt. namještenika, što nanesu našem jeziku i našem narodu. Zato molimo sve naše, da nam i najmanji takav slučaj dojave.

Zahvala. Podpisano predsjedništvo u ime naše siročadi najljepše zahvaljuje gospodjama Mariji Mardesicevoj, Sofiji Gjurinovojoj, gdjicama Stani, Marici i Jelki Laginjevoj, Julki i Danici Lahorvoj, Katici i Antici Orlicevoj, Milici Žiročivojoj, Ljudmili Tomašicevoj, Karmeli Krmptičivojoj, Mariji Grbčivojoj i Ljubici Grakaličivojoj, koje su i ove godine trudile u sakupljanju milodara za Božicnu siromašnoj djeći naših skola u Puli. Najljepša plaća za požrtvovnost njihovu neka im bude svjest da su ovim pripomogle ojačanju ljubavi za majčicu Družbu u mladim srcima a time i ojačanju puljskog hrvatstva u njegovu podmladku.

Osobita hvala gdjicama Stani, Marici i Jelki Laginja, koje su i ove godine najviše sabrali. Njihova lista izkazuje oko 500 kruna. — Predsjedništvo Družbine podružnice.

Imenovanje. Upravitelj c. k. kot. suda u Puli g. Spiro Perčić dobio je značaj i naslov savjetnika zemaljskog suda te će i nadalje upravljati s ovim sudom. — Gestitamo!

Posujllnica u Pomeru. U nedjelju dne 17. o. mj. obdržavala se u Pomeru mnogobrojno pojedina skupština za ustanovljenje društva za štednju i zajmove. Nakon što su pročitana i raztumačena pravila, prešlo se na izbor upravnog odbora, koji je izabran ovako: predsjednik pop Hinko Kukuljica, zamjenik Ante Mihovilović p. Jura, odborari: Luka Bačić p. Vida, Cukon Josip p. Mije i Račić A. od Stipana; nadzorni odbor: Cukon M. od Luke, Josip Cukon od Anta i Ivan Mi hovilović p. Tome.

Umro istarski zastupnik. U nedjelju po podne umro je ovdje Karlo Frank, podračelnik grada Pule i talijanski zastupnik istarskom saboru. Pokojnik bio je veliki protivnik našega naroda i kao predstojnik postanskog ureda u Puli i kao zastupnik na istar. saboru, premda je bio redom u Kerule u Dalmaciji. Pokopan je u utorak na trošak obane puljske uz veliko spremstvo službenog obćinskog i c. k. aparata, samo je još činio litjanjski delegat Blaž Garbin koj nismo opazili na spovedu. Bilo mu je 69 godina.

Lošinjski kotar:

Mali Lošinj. (Gospodin Božić nadzor.) Već sedam godina povjeren je nadzor nad talijanskim pučkim školama u ovom kotaru bivšem upravitelju odvjetaje pučke škole Leopoldo Piperata. Oro našnjih godina on je do čisto bio nadzornikom i za hrvatske škole, barem u uredu, jer tako drže učitelji, a tako on valj hrvatske škole u ovim stranicama, savisno je, da o tom trošimo riječi, ta on je uskio u Dalmaciju na prepašu razglašanog E. a. meoča. Mi svi ovamo znamo, da on nije postao nadzornikom radi svojih posebnih sposobnosti ili zaloga za školstvo i pučku pravdu, nego su ga izabrali na pozivnu druge poterne zasluge veselo javnih obćenika u našim stranicama.

Leopoldo Piperata, učitelj i upravitelj škole, ostao je Leopoldo Piperata i kao nadzornik. On nije mnogo mario za školu prije, pa ne mari ni kao nadzornik.

Učitelji i talijanski i hrvatski pripovijedaju, kako on temeljito i savjesno vrši svoju nadzorničku službu — barem se kao dokonica pripovijeda ona: „signora maestra l'ispettore 'dorme“, što je u djetinjoj naivnosti izbjeglo jednoj djevojčici, kada je nekom prigodom pregledavao jednu školu. Ni brige nas za to; to je njegovo i onih koji ga tamo postavše!

Dne 3. o. mj. bio je u kazalištu Bonetti priredjen pučki ples u korist gradske glazbe. Dohrlise po običaju sve sartorelle i druga mladjarija, pa što mislite, tko se je istakao kao prvi plesac? Kažu: Leopoldo Piperata, koji je onim djevojkama do jučer bio nadzornikom! Vidi se, da taj čovjek znađe biti i dobar kavalir!

Bio sam na Nikoljin dan u veće čestitati prijatelju imendan. Tu se je našlo par drugih osoba i jedna djevojčica, koja je živahno pripovijedala, kako je onog dana bio kod njih u školi „l'ispettore“, te kako su se smijale. Smijali i čudili smo se i mi. Mala je kazivala, da je on došao u njihovu školu, redom ih pozivao i činio da dođu pred njega. Najprije je pozvao Ballarinu, kojoj da je rekao: a ti ti te ballarina; jednu drugu pak činio je oko sebe hodati, a nekoj da je rekao: „vien fora che vedo tuo musetto“ — i tako redom dalje. „Mamma mia, tutte ridevimo come matte e la signora maestra ne faceva tutto con dillo che tasemo!“ — Na upit je li ih što ispitivao, odgovorila je djevojčica „la signora maestra un poco di conti, te nastavivši svoje pripovijedanje, konačno je zaključila, e poi quando ei se andà via, ga basado la man a quella, che ghe ga aperto la porta.“ Što smo rekli! I opet stni kavalir!

Značitelja nas je silila, da se propitamo da li je djevojčica istinu kazivala, te smo doznali još i više. Nadzornik je doista inapicirao, ali bi bolje bio učinio, da je ostao kod svojih „villa“, jer tada učitelji ne bi imali razloga, da ga prozovu . . . , osobito iza kako se na jednoga od njih odmah pri svojem dolasku u zgradu obratio s pitanjem „oh, se li qualche maestra ballarina?“ — O tom svem, nadamo se, izviestit će nas doskora u „Il Piccolo“ vrli učitelj Martinolich šticenik Piperatin. Jest, ovo se sve čini nevjerojatnim, ali je to ipak sama istina, a čujte i razglasite svijetom i ovu nevjerojatnost. Nerezinski, tajnik bio je od e. k. okružnog suda u Rovinju radi iredentističnih izgreda odsudjen na novčanu globu. Štor sekretario* zadovoljio se osudom, ali državni odvjetnik prizvao se radi blage osude prvog suda. Viša je instanca osudu poostrihla i gospodin sada promišlja svoje poviko u ovdješnim uzama. Medjutim što se je dogodilo.

C. k. poštanska oblast na temelju valjda povoljnih informacija e. k. političke oblasti s tim istim gospodinom tajnikom i društinom sklapa ugovor za prenašanje pošte pred očima e. k. torpiljarake postaje i e. k. posade u tvrdjavi. Prosit Austria!

Hamlet je negdje rekao: „U državi je Danstoj nešto trulo“, a mi bi morali reći, da je u nas ne samo nešto trulo, već da je u ovom kotaru odavna sve zamrdjelo od glave do repa, pa ne znamo, komu bogu da se obratimo, ako ne našima preko mora, da učine i ovdje malo reda. Svakako bi ovuda ekspedicija išla kud i kamo gladje nego li u Tripolisu. Promišljat ćemo svakako malo, pa ćemo se odlučiti.

Za podpunu ilustraciju naših prilika imali bismo još da posretimo nekoliko riječi junacima iz epizode s ugrabljenom liburnijskom Prozerpinom, ali jer su to noćne stvari, valja da čekamo, dok se razjani.

Sjetite se prigodom božićnih blagdana i nove god. DRUŽBE SV. ĆIRILA I METODA ZA ISTRU.

Voloski kotar:

Izbornički sastanak u Volosku. U srijedu, dne 13. o. mj. vršio se u „Narodnom Domu“ u Voloskom javni sastanak izbornika iz Voloskog-Opatije i okolice. Na tom sastanku, kojega savršeno šestorica ovdješnjih rodoljuba, bijaše se sakupilo oko 100 prisutnika iz Voloskog-Opatije, Kastavštine i Veprinastine. Dnevni red toga sastanka bijaše: Nehaj hrv. i slov. zastupnika iz Istre glede prenosa učiteljska iz Kastva. Ali nije se samo temeljito i svestrano raspravljalo o tom pitanju već su mnogi govornici većinom kritizirali ponašanje naših zastupnika u obće. Obćenito se je prigovaralo zastupnicima, da premalo obće sa svojim izbornicima. Na sastanku bijahu prisutni također narodni zastupnici Dr. Pošćić i Rajčić, dočim od ostalih, premda pozvatih, nijedan, čemu se također prigovaralo.

Na koncu bijaše prihvaćena resolucija u kojoj se najprije konstatira, da zastupnici premalo obće sa svojim izbornicima, zatim da je njihovo djelovanje u pogledu premještenja hrv. učiteljska iz Kastva ne dostatno bilo a napokon se zahtjeva od njih da bezodvlačno ishode te se ovo pitanje principijelno barem do Uskrša 1912. riješi. Razpoloženje sastanka bijaše veoma burno i uzrujano, a čini se, da ćemo još ovakvih sastanka ovdje imati.

„Tri pučke knjižnice“ u Liburniji. Neke pametniji ljudi u onom djelu preko Učke, koji je sve to više izložen tudjinstvu, opazili su dobro, da treba utvrdjivati mjestima dizati dobre, imoderne tvrdjave protiv tudjinstvu. Takove su moderne tvrdjave medju ostalim „Pučke knjižnice“. Zato su osnovali najprije, g. 1909., u Voloskom jednu takovu knjižnicu. „Pučka knjižnica u Voloskom smještena je u prostorijama „Bratimsta“ „Narodni Dom“ I. kat.) Imade sada oko 500 knjiga, koje se vrlo marljivo čitaju ponajviše od mladjeg narastaja bilo muškog bilo ženskog spola. Tako je n. pr. u mjesecu novembru pročitano 42 sitaca 112 knji. va.

Ova je knjižnica otvorena svake nedjelje od 9 i pol do 11 sati prije podne, a vodi ju g. prof. Ivičić.

Druga ovakova knjižnica jest „Pučka knjižnica“ u Opatiji. I ova je bila osnovana negdje g. 1909. Nalazi se u prostorijama „Zore“ a otvorera je svake nedjelje od 9 do 11 i pol sati. Sada imade oko 400 knjiga. I ove se knjige dobro čitaju većinom od mladića i djevojkata tako je u mjesecu novembru pročitano 27 čitatelja 80 knjiga. U zadnje vrijeme preuzeo je ovu knjižnicu mladenacki klub „Domovina“ pa ju i vodi njezin član g. Rudolf Radić.

Treća tvrdjava protiv tudjinstva jest „Pučka knjižnica“ u Mošćenikoj Dragi. Nalazi se u prostorijama mladog pučkog društva „Sloge“, a vodi ju tamošnji vrlo agilni učitelj Nikola Zec. Osnovana je ove godine, najviše nastojanjem prof. Ivičića. Imade sada oko 500 knjiga. Ova pučka knjižnica imala bi uz ostalo pridignuti narodnu svijest u ovom našem kraju, a koliko se čini lijepo vrši svoju zadaću i okuplja mladež te ju zabavlja lijepom i korisnom knjigom. U mjesecu novembru bilo je 15 čitača, sve mladići i djevojke, koji su pročitali 64 knjige.

Eto tako smo u kratko prikazali ove naše kulturne institucije u onim stranama, da budu poticalom i ostalim krajevima naše Istre.

Premještenje ureda. Narodna radnička organizacija za volosko-opatijski kotar prenijela je svoj ured i čitaonu iz kuće g. I. Frankovića u Skrbčićima u prizemlje kuće gg. Stanger-Letiš u Volosko. Uredovat će se danomice od 1—3 sata poslije popne i od 6—7 sati na večer, dok će čitaona biti kroz čitave dane otvorena. Toliko na znanje i ravnanje članovima „N. R. O.“ daje — Odbor.

Mjesto liečnika kod kotarske bolničke blagajne za Volosko-Opatiju imade se popuniti.

Koparski kotar:

Slovenski jezik kod e. k. kot. suda u Kopru. Neprodje skoro dan a da nečitamo u jednom ili drugom od naših listova opravdane pritužbe radi neznanja slovenskoga jezika ili radi zapostavljanja istoga od strane sudbenog osoblja. Te pritužbe glase sada proti sudcima, sada proti pisarničkom osoblju, sada proti tiskovinam oglasima itd. itd.

Za pokojnoga sudca-savjetnika bilo je pritužaba proti nižem osoblju, koje na onom sudu samovoljno postupa i koje on dobitnicima nije znao ukrotiti. Sada imade kako rekomo i drugih pritužaba i proti drugim osobam.

Mi se nadamo, da će se do mala tomu neredu dočično samovolji nižeg osoblja na sudu u Kopru do mala otpomoći i to dolazkom novog sudca upravitelja, odnosno sudca-savjetnika.

Ako smo dobro obaviješteni imenovana je za to mjesto osoba posve viešta u govoru i pismu našem jeziku, osoba stroga al pravedna, koja si ne će dati od nikoga oko nosa brundati. Nju valja da pričekamo na djelu; nesmiemo ju prije suditi i odsuditi; kasnije, bude li trebalo — nadamo se, da neće trebati — bez obzira sve eventualne mane ili pomanjkanja u javnost donieti.

Razne primorske vesti.

Dr. Josip Frank. U ponedjeljak poslije podne umro je u Zagrebu odličan hrvatski patriota i veliki političar, bivši predsjednik čiste stranke prava i dugogodišnji zastupnik na hrvatskom saboru u Zagrebu Dr. Josip Frank. Čovjek velikog uma i obsežnog znanja bio je pokojnik od uvijek u oporbi proti tlačiteljima hrvatskog naroda i hrvatskih pravica. Dugi niz godina kao zastupnik izvan stranaka, prešao je g. 1890 u redove stranke prava pod vodstvom neumrlag Ante Starčevića. Neumoran radnik a velikih sposobnosti dotjeravao je stranku prava u devedesetim godinama do velike moći, da je skoro sav hrvatski narod stajao tada u njezinim redovima. Kao veliki političar istakao se je osobito u financijskim pitanjima, te je svojim umnim spisima prvi prikazao financijsko stanje Hrvatske i dokazao jasnim brojkama kako Magjari užasno varaju i izrabljuju financijski Hrvatsku. Kao takav imao je pokojnik velikih protivnika i neprijatelja i izložen bio svakoznatim napadajima sa strane njihove.

Zadnjih par godina je uvijek poboljšavao te se nije mogao toliko baviti politikom, a baš sada kod netom minulih izbora nije htio radi svoje bolesti više kandidirati u kritikom kotaru, kog je zastupao neprekidno 28 godina, te je pred smrt preporučio svojim izbornicima da biraju njegovog mladjeg sina Dra. Iva, koga su i izabrali. Umro je u 67. godini, ni malo izučan jer je sav svoj dohodak žrtvovao u korist hrvatske politike i svoje stranke.

Tielo pokojnika preneseno je u Starce. Premještenje ureda. Narodna radnička organizacija za volosko-opatijski kotar prenijela je svoj ured i čitaonu iz kuće g. I. Frankovića u Skrbčićima u prizemlje kuće gg. Stanger-Letiš u Volosko. Uredovat će se danomice od 1—3 sata poslije popne i od 6—7 sati na večer, dok će čitaona biti kroz čitave dane otvorena. Toliko na znanje i ravnanje članovima „N. R. O.“ daje — Odbor. Mjesto liečnika kod kotarske bolničke blagajne za Volosko-Opatiju imade se popuniti.

vičev Dom i tuj izloženo na odar, odakle je bio pokop u srijedu 20 o. mj. na Mirgoj.

Slava Dru. Josipu Franku!

Pitanje škole za pomorske strojovodje. Primamo iz pomorskih krugova te rado izvršujemo: U našim se novinama neprestano naglasuje da je istočna obala jadranskog mora hrvatska; naši zastupnici u Beču, osobito da Imatunski, hoće da dokažu njemačkim šovinistima, da bez Hrvata austrijska zastava ne bi plovila diljem svijeta, ali nameće nam se pitanje da li hrvatski zastupnici u Beču nastoje pak da se primorska naša mladež očuva svojem narodu, da hrvatski mornar ostane Hrvat i na brodu? Odgovor prepuštamo našoj javnosti. Dosta mi je da spomenem, da nautičke škole u Dubrovniku i Kotoru još danas nijesu pohrvaćene, jer se na istom područjaju najvažniji predmeti talijanski; da dalmatinska vlada nije se pobrinula da u pol vijeka što su na upravi zemlje Hrvati izdade bilo jednu nautičku knjigu u hrvatskom jeziku. U Istri imamo jedino talijansku nautičku školu u M. Lošnju a u Trstu nautičku akademiju, obje tvornice talijanskog iredentizma prvog reda, dok je rodoljubna baštanska občina osnovala lanjske godine jednogodišnji tečaj za kapetane obalne plovidbe sa hrvatskim nastavnim jezikom.

Danas, kada su parobrodi preuzeli monopol na moru, mornarsko osoblje ne sastoji se više od samih kapetana i mornara već i od potrebitih strojovodja (mašinista) kojih imade na pojedinom parobrodu dvostruko od broja častnika-kapetana. Hoćemo li dakle da narod hrvatski, koji obitava na istočnim obalama Jadranskog mora bude doista pomarac to moramo nastojati da si odgojimo ne samo svoje kapetane već i svoje strojovodje. Do danas mi na žalost nemamo nitakve strukovne škole za pomorske strojovodje sa hrvatskim nastavnim jezikom. Zeli li se koj naš mladić posvetiti ovoj struci, tada mora doći u Trst da polazi tamošnju obrtnu školu i posebne tečaje; naravno sve u talijanskom jeziku. Ovdje se naš mladić posvema narodno izgubi! Bez upute i vodstva dodje u čisto talijanski ambijent, u talijansko društvo, u talijansku školu, kojoj je po teoriji trščanski talijana zadaća da asimilira slavene koji su došli u Trst u Talijane. Kakvo dakle čudo ako naš mladić zaboravi na svoju materinsku riječ, odrede svoje narodnosti i postane početka nacionalno indiferentna a domala Talijan. Činjenica je da mi nemamo skoro mašinista Hrvata, i da je ta grana pomorstva većim dijelom ostavljena trščanima i ostalim primorskim Talijanima. Njihova strukovna zadruga broji preko 700 članova izuzevši Lloydove mašiniste. Potreba mašinista godimice raste i to usljed razvika naše trgovačke mornarice, po priici 30 mašinista svake godine.

Talijani u Trstu, njihova općina i pomorski krugovi živo se zauzimaju već godine i godine da od vlade dobiju strukovnu školu za pomorske mašiniste sa talijanskim nastavnim jezikom. Njihov rad nije ostao bez uspjeha, jer je bečka vlada pristala na njihove zahtjeve, te će se početkom dođućke školske godine otvoriti u Trstu posebna strukovna škola za pomorske mašiniste. Poduka bili će razdijeljena u teoretičnu i praktičnu, trajati će 4 godine a absolventi dobiće će također pravo da služe u ratnoj mornarici kao jednogodišnji dobrovoljci. Da će škola biti čisto talijanska, o tome ne treba ni govoriti. A sada pitajmo mi naše primorske zastupnike u Beču, trgovačke komore u Dalmaciji, narodna parobrodarska društva „Dalmatiu“, „Dubrovačku plovibu“ i ostale naše armature jesu li oni ikada posvetili ovom pitanju kakvu pozornost? Jesu li se naši zastupnici u Beču potrudili, da se i za Hrvate nešto učini na ovom polju? koji su zahtjev postavili kao junctim bečkoj vladi za ovu novu jabuku, koju daruje primorskim Talijanima? Bit će jedino naša krivnja ako se na tom novoj školi ne bude čulo ni riječi hrvatski, ako nam se budu tamo radjali novi janjčari.

Kamo sreće da bi se u nekoje naše občine u Dalmaciji ugledale u trščanski magistrat, u ovog čuvara i štita talijanstva na Jadrannu, vrednog nasljednika kraljateloga Iava sv. Marka.

Baviti se ovim i sličnim pitanjima toli važnim osobito za naše pomorstvo u obće za naš narodni napredak i obrtanak bilo

bi puno korisnije nego li se pravdati, tko lije veći Hrvat dati: nagodbenjak na prednjak ili klerikalag! — Pomozac.

Izbori u Hrvatskoj Dne 15. i 16. i 18. t. mj. obavili su se u Hrvatskoj izbori za hrvatski sabor. Magjarski sistem, upotrebio je za te izbore sav svoj službeni aparat: da protura svoje mameleke, magjarončine; ali je i ovog puta naišao na tvrdi odpor hrvatske svijesti, te nije izabrana ni četvrtina magjaronca. U ovim izborima pokazao je hrvatski narod osobito svoju svijest za slobodu i ujedinjenje Hrvatske-poslavni u sabor 27 zastupnika stranaka, koja jedina, hoće da hrvatski narod ostobodi iz magjarskog jarma.

Konačni uspjeh izbora, je ovaj: 27. od 34 članke prava, 24 od hrvatsko-srpske koalicije; 8 od seljačke stranke, 1 Hrvat nezavisnog kluba, 3 srpske radikalne stranke, 21 magjaronca, ukupno 84, u 3 kotara opustavljen nasilno izbor u 1 kotaru bira se 28. t. mj. Magjaroni, najviše ako dopiju još jedan kotar dok će u 3 kotara biti izabrani od koalicije.

Talijansko turski rat. Donasati redovito vijesti o ovom ratu prava je neprilika: čovjek bi rado nešto saznati, a kad tamo nama se što da javlja, jer Talijani stoje uvijek na istom mjestu.

Tako i ovih posljednjih petnaest dana nije se ništa važna dogodilo ili da bi Talijani što napredovali. Troše silni novac, ali ni za pedalj dalje, te je pravo jedan proračunao, da ako budu Talijani toliko napredovali u Tripolisu koliko do sada, da neće Tripolisa zapuzati ni u pedeset godina.

Nepozvani odvjetnici. Među hrvatskim zastupnicima iz Dalmacije na carevinskom vijeću imade i takovih, koji bi Talijanima Primorja sutra — ako hoćete — podijelili nesamo pravna fakulteta, nego čitavo sveučilište, ne možda u Beču, Gracu, Pragu ili u južnom Tirolu, nego baš usred gospodskog Trsta. Njima nesmeta nimalo pogibelj, koja bi odule nastala po Slovence i Hrvate Trsta i u obće Primorja, oni namare za prosvjede i prigovore Slovenaca i Hrvata — složnih — iz Trsta, Istre i Goričke proti ustrojenju talijanske visoke škole u Trstu. I baš zato ih neboli glava za obstanak i napredak Slavena Primorja hoće da budu velikodušni na njihov račun s Talijanima Primorja, proti kojima se moraju Hrvati i Slovenci boriti — tako rekuć na noževu — za goli svoj obstanak.

Tim dalmatinskim veledušnicima pridružio se netko i u „Riečkom N. Listu“, koji se osvrće na poslićnji govor zast. Dra M. Laginje glede talijanske fakultete.

Mi nemožemo — dakako — zabraniti ni gospodi iz Dalmacije ni onim iz Rieke da govore i pišu što i kako ih je volja, ali bi istu ipak zamolili, da nas ostave na miru i da nam ne otežavaju položaja, ako nam pomoći inače nemogu il ne će. Oni neka se pogadjaju s Talijanima u svojoj kući a mi ćemo se ogledati s njima u našem domu.

Izbor načelnika u Ljubljani. U ponudjeljak se konstituiralo gradsko zastupstvo u Ljubljani, te je izabran načelnikom odvjetnik Dr. Ivan Tavčar od napredne stranke sa 23 glasa, dok je kandidat slovenske pučke stranke dobio 12, a niemac 7 glasova. Izbor načelnika mora potvrditi još car.

Promicateljni odbor Istarskih obč. činovnika i namještenika sazivlje ovime za 6. siječnja 1912. u 10. a. pr. podne, u Sv. Petar na Krasu I. glavnu (osnovateljni) skupštinu sa sljedećim dnevnim redom: 1. Pozdrav privremenog predsjednika. 2. Izvještnaj promicateljnjog odbora o dosadašnjem radu. 3. Odobrenje pravila. 4. Izbor upravnog odbora. 5. Slučajnosti.

Na znanje pravatelima i bogoslovima. Izašlo je podpun ekscerpt *Kanonsko go prava* sa najnovijim odredbama pape Pia X. (senidbeni dekret „Ne Temere“, kongregacije I ost.) prema predavanjima sveuč. prof. veleuč. g. Dra. E. Lovrića. Cijena je K 14.—. Ko pošalje novac unapried, ima djelo „franko od“ postarino. III

pouzećem. Adresa: Gjuro Stipetz, cand. iur., Dubrovnik.

Interpelacija zastupnika Mandića i drugova. U sjednici car. vijeća od 19. o. mj. stavili su zastupnici Mandić i Spincić sa drugovima upit na ministra željeznica, zbog zulumata što ga, tjerajući, na željezničkoj postaji: Matulje Opatija, tamošnji činovnici — tuđinci.

Naši prilozil. Današnjem broju priložena je okružnica o knjizi „Zbirka, zakona potrebitih u javnom životu u Istri i druguda“, prva knjiga, preveo i priredio Dr. Ivan Zucconi, koju svakomu topla preporučamo; drugi prilog je knjizica ljekarne „k. Sv. Ciriju i Metodu“ u Pazinu o nekim domaćim ljekovima.

Loze navrnute Istarske i druge dobitte uz jeftinu cijenu kod **Forčić i drug** TRZNICA-LOZAR **KOMEN (Primorsko).**

Petrove kapijice.

Dovoljno vis. k. zem. vlade stavljani u promet lijek najnoviji i po ljekovitim svojstvima: prokolan proti svima bolestima: beludca, crijeva, jetara, bubrega i slezena.

Sa tavljena je od samih svežih sokova, biljka korenja, te se preporuča svakome, koji boluje od slabe probave, razlikih bolih i grčeva žolca i u ergovina. Pomaže svakom u protu slabog probavi, mučnini, kreničnom kataru žoludca i erjevima i murgu žive i okropnu cijeli organizam.

Uzima se 3-4 puta dnevno po 1-2 kapije u čistoj vodi.

FR. ŠULLER-A
ZAGREB, Vlaška ulica 4.

Jeftino česko perje za postelje.

1 kilo sivo čihano K 2, bolje K 2.40, polubijelo K 3.60, prima pahuljice K 6, najfinije K 7.20, najbjele vrat K 8.40. Pahuljice sive K 6, bijele K 12, najfinije prsne pahuljice K 14.40. Gotove postelje iz gustog crvenog Juleta, 1 tušan 150x116 cm po K 10, 12, 15, 18, 21, 200-140 cm po K 13, 15, 18, 21 i vanjski 80x58 cm po K 3, 3.50, 4, 4.50, 5, 5.50, 6; trokutaštih stranici iz strune za i postelji po K 27, bolji K 33. — Kavatije franko pouzećem od K 10 napried. Dovoljena promjena: ako se nevidja, vraća se novac. Čuvati i cijeni bađava.

Artur Wollner, Lohes, 259
kod Plzinja (Česka).

ANT-RADIĆ
SPLJET
MAREČKA DALMATINACIJA
Istarske cijenike selje bađava

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

registrana zadruga na ograničeno jamčenje

Vlastita kuća (Narodni Dom)

Podružnica u Pazinu.

Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i uz mjesečnu otplatu te prima uloške, koje ukamaćuje uz

4 1/2 %

čisto bez ikakvog odbitka.

Ustanovljena 1891.

Sjetite se družbe sv. Cirila i Metoda

Konfekcije

za gospodu, gospodje i djecu

Ignazio Steiner

GORICA PULA TRST
PIAZZA FORO

Prigodna rasprodaja za Božić

u svim razdjelima

uz vrlo jeftine cijene.

Seljački posjed u obćini Lovran, srednja veličine sa kućem, vinogradom i šumom prodaje se uz povoljnu cijenu. Poblize informacije mogu se dobiti u pisarni Dr. K. Janetića i Dr. I. Posčića u Voloskom.

POZOR RODOLJUBI!

ZAHTEVAJTE POSVUDA
: NASE IGRAČE KARTE :

PRIMORKA

PRODAJU SE U PAZINU U KNJI-
ŽARI IVANA NOVAKA.

Austro-Amerikana

38 velika transatlantska parobroda.

Redovita brza služba za putnike i robu između Trsta, Grčke, Italije, Španjolske, Sjeverne i južne Amerike. Odlazak iz Trsta:

I. pruga za putnike Trst-New-York, tičuć: Patras, Palermo, Alžir*) parobrod: Almeria*)

II. pruga za putnike Trst—Buenos-Aires, tičuć: Spljet*), Gruz*), parob.: Laura . . . 31. decembra Almeria, Las-Palmas, Rio de Janeiro, Santos, Monte Video na polazku.

III. pruga za robu na sve strane svijeta.

Preuzimlje izlete po sredozemnom moru s velikim parobrodima prekoatlantskih pruga na dvostruki vijak.

Služba se čini s novim i brzim parobrodima providjenim sa svim komfortom i brzajom bez žica.

Za upute obratiti se na glavnog zastupnika za srednju Istru I. Novak u Pazinu i na ravnateljstvo u Trstu, via Molino Piccolo 2, II. (brzajavi: Novak — Pazin, Cosulich — Trst).

*) uvjetno.

Najbolji česki izvor!

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očišćeno 2 K; bolje 2-40 K; prva vrst poluvijetlo 2-80 K; bijelo 4 K; bijelo, pahuljasto 5-10 K; 1 kg najčistije, kao snieg bijelo, očišćeno 6-40 K, 8 K; 1 kg pahuljica, sivo 6 K, 7 K; bijelo fina 10 K; najčistije prave pahuljice 12 K.

Kod naručbe od 5 kruna franko.

Gotovi kreveti iz gustog crvenog, plavog, bijelog ili žutog tankinga, 2 pokrivača, 180 cm dug, 116 cm širok, sa 3 jastucima, svaki 80 cm dug, 68 cm širok, napunjen s novim svinim, vrlo trajnim pahuljastim perjem 16 K; polu pahuljice 20 K, pahuljice 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3-50 i 4 K. — Razsišlje se potpuno pokrivač od 12 K franko. Roba se zamjenjuje ili uzimlje natrag franko; ako se ne dopade vraća se novac. — **Cijenel badava i franko.**

S. BENISCH, Dešenice, 762, Šumava

Ljekarnika A. THIERRY-a balsam

Jedino pravi sa zelenom duvnom kao zaštitna marka.

Zakonom zaštićen. Svako palvaranje, oponašanje i prepredaja drugih balzama sa zavaravajućom markom progoni se kaznom po sudu i strogo kazni. — Djeluje sigurno, ljekovito kod svih bolesti organa disala, kašlja, izbacivanja, promuklosti, kataru grla, prsobilje, bolesti pluća, specijalno kod influence, bolesti želuca, upale jetara i sličene, pomanjkanja stolice, zubobolje i nastali bolesti, trpanja zglobova, opekliina, kožnih bolesti itd. 12/3 ili 6/1 ili 1 vel. posebna boca K 3-60

Thierry-eva centifolijska mast

sigurna i stalna ljekovito djelovanja kod rana, otekline, ozleđa, upala, abscesa odstranjuje sva strana tjelesna, koja su došla u tijelo ba često predusretne operacije, koja su sa bolima skopčane, ljekovita kod još tako starih rana 2 poudne stije K 3-60.

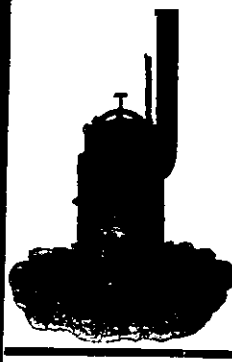
Izvor: Ljekarna „K Anđela Izvora“ A. THIERRY-a u PREGAZU, Hrvatska. — Dobiva se u svim većim ljekarnama.

Na veliko u ljekarn. drogerijama.

ALFA

brzi strojevi na paru za krmu su najbolji!

Novi popravljivi sustav!

Čvrsta izradba podpunoma iz kovanoga željeza i željezne ploče!

Treba se čuvati od jeftinijih i lošijih parovozina iz Hevanog željeza!

Zahtijevajte cjenike!

Dopisuje se slovenski i hrvatski!

Dionička zadruga Alfa Separator, Beč XII/3.

L. STEFFANUTTI - PULA

Skladište pokućstva, zrcala, slika itd.

Nemogući u ovo kratko vrieme rasprodati svu zalihu pokućstva, prenesli smo naše skladište pokućstva, zrcala, slika itd. u VIA KANDLER br. 26. Javljujuć u vrlo pošt. obćinstvu zahvaljujemo na susretljivosti i podpori kroz 44 godine, te se preporučamo i nadalje naklonosti i dosadanjoj susretljivosti obćavajuć poslužiti pošt. obćinstvo u gradu i pokrajini sa svom točnošću dobrom i solidnom robom te umjerenim cijenama.

TVRDKA L. STEFFANUTTI.

Austro-hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu.

Vlasito odpravnništvo na Bleof, Riva Cristoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. novembra 1911. do opoziva.

Pruga: Punit-Rijeka.

Swaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Swaki dan
prje pođne				po pođne
6.45	odl.	VPUNAT	dol.	4.50
6.—	dol.	Krk	odl.	4.05
6.10	dol.	dol.	4.25
7.—	odl.	Glavotok	odl.	8.40
7.05	odl.	dol.	8.35
7.35	dol.	Malinska	odl.	8.05
7.45	dol.	dol.	2.55
8.30	dol.	Omišalj	odl.	9.10
8.35	odl.	dol.	2.—
9.30	dol.	RIJEKA	odl.	12.55

Uvjetno pristajanje u Njivicama i Torkolama.

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Lošnjaveli i Rab

Swaki Nedjelja	Odl. i Dol.	POSTAJA	Dol. i Odl.	Swaki Nedjelja
prje pođne				po pođne
7.20	odl.	RIJEKA	dol.	6.35
7.55	dol.	Opatija	odl.	8.—
8.05	odl.	dol.	7.50
8.20	dol.	Lovran	odl.	7.35
8.30	odl.	dol.	7.25
1.—	dol.	LOŠINJVELI	odl.	—
1.30	odl.	dol.	—
3.15	dol.	Rab	odl.	3.45

Uvjetno pristajanje u Malomlošnju luka sv. Martin.

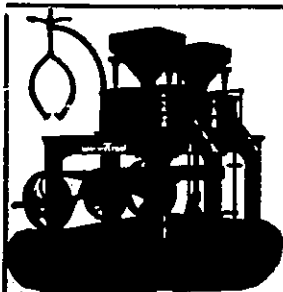
Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Rab

Swaki Cetvrti	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Swaki Cetvrti
prje pođne				po pođne
7.35	odl.	Rijeka	dol.	7.30
8.10	dol.	Opatija	odl.	6.45
8.20	odl.	dol.	6.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	6.30
8.40	odl.	dol.	6.10
12.30	dol.	Rab	odl.	2.30

Pruga: Rijeka-Nerezine.

Petak Utorak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Srijeda Subota
prje pođne				po pođne
6.35	odl.	RIJEKA	dol.	5.—
7.10	dol.	Opatija	odl.	4.35
7.20	odl.	dol.	4.15
8.40	dol.	Baš	odl.	2.45
8.50	odl.	dol.	1.55
9.40	dol.	Murag	odl.	1.45
9.50	odl.	odl.	1.05
10.20	dol.	Krk	odl.	1.05
10.30	odl.	dol.	12.55
prje pođne				prje pođne
12.—	dol.	Balkanova	odl.	11.35
12.20	odl.	dol.	11.15
2.30	dol.	Rab	odl.	9.35
2.40	odl.	dol.	9.15
3.05	dol.	Lea	odl.	8.50
3.10	odl.	dol.	8.40
4.30	dol.	Veš Lošnjaj	odl.	7.15
4.30	odl.	dol.	7.05
4.40	dol.	Mali Lošnjaj	odl.	6.55
4.50	odl.	dol.	6.45
5.40	dol.	NEREZINE	odl.	6.—

Uvjetno pristajanje u Puntu i Loparu.

NAJBOLJI ŽITNI MLINOVI,

tljarski strojevi, motori, gospodarski strojevi u najboljoj izradbi i najjeftinije izradjeni, priredjeni za svako tlo.

Mnoga poduzeća po nama uređjena u prometu.

Penude, proračuni na zahtjev badava i bez potparine od tehničke poslovnice

EMANUEL KRAUS,

TRST, Via San Nicolò 2/b.

Dobivaju se podpune opreme za sva obrtnička i industrijalna poduzeća.

Dopisivanje: hrvatski, slovenski, njemački i talijanski.